

บทที่ 4

ลักษณะและรูปแบบของการปฏิบัติการวาทกรรมทางรายการ จส. สันทนา

รายการ จส. สันทนา ทางสถานีวิทยุ จส.100 เป็นรายการวิทยุหนึ่งที่ผู้บริหารของบริษัท แอปิฟิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด กำหนดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมรายการให้ มีลักษณะและรูปแบบของรายการให้แตกต่างไปจากรายการในภาคกลางวัน คือ การรายงาน จราจร ประกอบกับเวลากลางคืนตั้งแต่ 21.00 น. เป็นต้นไป พบว่าส่วนใหญ่มีการรายงานจราจรน้อยลงหรืออีกนัยหนึ่ง ตั้งแต่ช่วงเวลานี้จนถึงเที่ยงคืน (ปิดสถานี) รายการจะว่างต้องเปิดเพลงบรรเลงคืนในรายการ เนื่องจากผู้ดำเนินรายการในขณะนั้นยังไม่มีประสบการณ์มากพอที่จะหาข้อมูลมาพูดคุยออกอากาศได้เป็นเวลานาน ๆ ผู้บริหารจึงมีแนวคิดที่จะให้เสริมรายการ จส. สันทนาเข้ามาในช่วงเวลา 21.00 - 24.00 น. โดยมีนโยบายว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ใด ๆ เช่น สภาพจราจรอาจจะติดขัดมากต่อเนื่องถึงเวลากลางคืนหรือมีเหตุ ความต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุ, ไฟไหม้ และอุบัติเหตุอื่น ๆ ที่ผู้ฟังโทรฯมาแจ้ง ผู้ดำเนินรายการจะต้องแทรกข่าวเหล่านี้ ออกอากาศได้ตลอดเวลา นั่นคือ การกำหนดเวลาของ จส. สันทนา จึงเป็นการกำหนดไว้คร่าว ๆ เท่านั้น ดังนั้นเวลาของรายการ จส. สันทนา จึงต้องยืดหยุ่น อยู่ตลอดเวลา บางวันอาจจะเริ่มเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นประมาณ 21.30 น. บางวันอาจจะเริ่มช้ากว่านี้อีกคือประมาณ 4 ทุ่มกว่า ๆ หรือกรณีมีเหตุการณ์ที่ประชาชนสนใจเกิดขึ้นในช่วงเวลารายการ จส. สันทนา วันนั้น ๆ ก็จะไม่มีการแสดงความคิดเห็น กรณีตัวอย่างของเหตุการณ์ เช่น งานศพของหนุ่มพวง ควงจันทร์, เครื่องบินของสายการบินไทยตกที่ประเทศเนปาล, รายงานสดผลการชกของอาคม เ็งงไฉ่, กีฬาโอลิมปิกที่ประเทศสเปน (เป็นการลุ้นเหรียญทอง) ดังนั้นรายการ จส. สันทนา จึงเกิดขึ้นจากแนวคิดและนโยบายที่ผู้บริหารเป็นผู้กำหนด ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องวาทกรรม ซึ่งชเนศ วงศ์ยานนาวา ได้อธิบายความหมายของวาทกรรม ว่าไม่ได้ขึ้นอยู่กับแก่นแท้ของวาทกรรมเพียงอย่างเดียว "การปฏิบัติการวาทกรรม" นั้น ยังต้องมีสัมพันธ์กับสถานการณ์และบทบาทของผู้นำเสนอความจริงด้วย ว่าผู้นำเสนอมีสถานภาพในสังคมอย่างไร ในที่นี้หมายถึงผู้ดำเนินรายการ จส. สันทนาทั้งหมด 5 คน

ในบทนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของผู้ดำเนินรายการและผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องและองค์ประกอบของรายการ จส.สนทนา ทั้งหมด เพื่อแสดงให้เห็นว่า จส.
สนทนาคือเวทีแสดงความคิดเห็นที่ผู้มีส่วนร่วมสามารถแสดงออกซึ่งประชาธิปไตยได้อย่างเต็ม
ที่จริงหรือไม่ การปฏิบัติการวาทกรรมของรายการ จส.สนทนา มีรายละเอียดของการ
วิเคราะห์ดังต่อไปนี้

รายการวิทยุ จส.สนทนา เป็นรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุ จส.100
เวลา 21.30 - 24.00 น. ทุกวันจันทร์ - อาทิตย์ โดยมีลักษณะ คือ เป็นรายการที่ผู้ฟัง
สามารถโทรศัพท์เข้ามาในรายการเพื่อแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งผู้ดำเนินรายการจะพูดชัก
ชวนให้ผู้ฟังที่ทราบเรื่องแล้วโทรศัพท์เข้ามาในรายการ ซึ่งเป็นการพูดออกอากาศสด ๆ
ระหว่างผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมสนทนา ซึ่งแต่ละคนสามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้
ประมาณ 3 - 5 นาที บางครั้งอาจมีการพูดโต้ตอบกับผู้ดำเนินรายการนานเกิน 10 นาที
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินรายการว่าจะเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นนานเท่าใด

รายการ จส.สนทนา มีรูปแบบดังนี้ คือ

ผู้ดำเนินรายการ ---	เบรคโฆษณา	เพลง	--- ผู้ดำเนิน รายการ	--- ผู้ร่วมสนทนา คนต่อไป
	ทุกครึ่งชั่วโมง	บรรเลง		
	(ประมาณ	สั้น ๆ คั่น		
	3 - 5 นาที	รายการ		

หมายเหตุ ระหว่างการสนทนาอาจมีการรายงานจราจรและอุบัติเหตุแทรกใน
รายการได้ตลอดเวลา โดยผู้ดำเนินรายการเป็นผู้รายงาน

รายการ จส.สนทนา มีผู้ดำเนินรายการทั้งหมด 5 คน คือ

1. คุณบัญชา อ่อนวิมล (น้องชายคุณสมเกียรติ อ่อนวิมล) ดำเนินรายการทุก
วันจันทร์ - พฤหัสบดี
2. คุณพนม วรรณศิริ (เพื่อนสนิทคุณสมเกียรติ อ่อนวิมล) ดำเนินรายการทุก
วันศุกร์ - เสาร์
3. คุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ ดำเนินรายการทุกวันอาทิตย์
4. คุณกิตติ สิงหาบัด ผู้ดำเนินรายการร่วมกับคุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์
5. คุณสมฤกษ์ ลือชัย ผู้ดำเนินรายการร่วมกับคุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์

ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์รายการ จส.สนทนา จากองค์ประกอบของรายการดังต่อไปนี้

ซึ่ง
ในคือ

1. ประเภทของหัวข้อสนทนา
2. ผู้ดำเนินรายการทั้งหมด 5 คน
3. ผู้ร่วมสนทนาหรือผู้ร่วมทำการสื่อสาร, วิธีการคัดเลือกผู้ร่วมสนทนา
4. แชกรับเชิญในรายการ
5. สปอนเซอร์โฆษณาในรายการ
6. เพลงประกอบรายการ

ประเภทของหัวข้อสนทนา

จากการศึกษาพบว่าหัวข้อสนทนาในรายการ จส.สนทนา แบ่งออกเป็น

1. เหตุการณ์ใกล้ตัวที่ประชาชนสนใจและมีผลกระทบต่อความเดือดร้อนของ
ประชาชน
2. การใช้รถใช้ถนนและการจราจร
3. ปัญหาทางสังคม

ประวัติของผู้ดำเนินรายการ จส. สันทนา

1. **คุณบัญชา อ่อนวิมล** : อายุ 40 ปี
 สถานที่เกิด : จังหวัดสุพรรณบุรี
 การศึกษา : ปริญญาตรี กศ.บ.มศ.พลศึกษา กำลังศึกษาต่อ
 ปริญญาโทบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประวัติการทำงาน** : พ.ศ.2514 - 2519 สอนหนังสือ ร.ร.เอกชน
 พ.ศ.2514 - 2534 บรรจุเป็นข้าราชการครู
 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตำแหน่ง
 ครี้งสุดท้าย อาจารย์ 2 ระดับ 6
 ร.ร.เทพศิรินทร์
- พ.ศ.2530 - 2534 จัดรายการกีฬาทางวิทยุ
 กลองพลที่ 1 98.0 MHz
- พ.ศ.2532 เป็นผู้ประกาศข่าวกีฬา ททบ.5
 พ.ศ.2534 เป็นผู้ควบคุมการผลิต, ผู้พากย์
 รายการฟุตบอลเยอรมันทาง ททบ.5
- พ.ศ.2535 ผู้ดำเนินรายการ จส.100 เวลา
 20.00 - 24.00 น. วันจันทร์-วันพฤหัสบดี

คุณบัญชา อ่อนวิมล เริ่มเข้ามาในวงการทางด้านสื่อสาร โดยเป็นผู้ดำเนินรายการจากรายการข่าวกีฬาทาง พล.1 98.0 MHz เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านกีฬา เนื่องจากอดีตเคยเป็นครูสอนพลศึกษา โรงเรียนเทพศิรินทร์ จึงกล่าวได้ว่าประสบการณ์ด้านการจัดรายการวิทยุพอสมควร ประกอบกับการที่ไม่เคยดำเนินรายการวิทยุประเภทสันทนาแสดงความคิดเห็นมาก่อน จึงยากที่จะดำเนินรายการประเภทนี้ให้ดีได้และความสนใจในด้านกีฬามากกว่าการจัดรายการสันทนา จะเห็นได้จากการสันทนาในช่วงที่มีกีฬาโอลิมปิกที่ประเทศสเปน คุณบัญชาจะสนใจข่าวนี้แล้วพูดในรายการมากกว่าที่จะใส่กับเรื่องที่ได้แสดงความคิดเห็นในขณะนั้น ดังตัวอย่างเช่น วันที่ 5 สิงหาคม 2535 เวลาประมาณ 23.45 น. ผู้ฟังโทรศัพท์มาแสดงความคิดเห็นเรื่องการขึ้นค่ารถเมล์ ชสมก. เมื่อผู้ฟังพูดจบคุณบัญชาบอก

"ขอบคุณครับตอนนี้มีสายด่วนจากบาเซโรนำเข้ามาแล้วครับ เราจะนำท่านไปเรื่องโอลิมปิกกันเลย" คุณบัญชาพูดเข้าเรื่องกีฬาโอลิมปิก โดยไม่สนใจเรื่องที่กำลังสนทนากันอยู่และเรื่องที่พูดนั้นเป็นข่าวธรรมดา ๆ ที่ไม่น่าสนใจ เริ่มจากการเปิดจึงเกิดโอลิมปิก คุณบัญชาคัดด้วยการอ่านข่าวกีฬาโอลิมปิกเป็นความยาว 5 นาที ซึ่งความจริงแล้วไม่ได้มีการโทรศัพท์ข้ามประเทศเข้ามารายการสด ลักษณะข่าวที่อ่านเป็นการลั่นคุณอาคม เง่งโล่ ให้ได้เหรียญทองมากกว่า ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินรายการและไม่มีการหุ้ดเชื่อมโยงเรื่องในรายการ ทำให้การสนทนาสะดงักไป ทำให้อารมณ์ของผู้ฟังไม่ต่อเนื่องกับเรื่องที่กำลังสนทนาในขณะนั้น ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ฟังกำลังตั้งใจฟังและขณะที่มีสายโทรศัพท์ที่รอกการหุ้ดคุณออกอากาศแต่ละครั้งนานมากจนสายหลุดไปเป็นจำนวนมาก เพราะเรื่องที่กำลังสนทนาเป็นเรื่อง ชสมก. ขึ้นราคาค่าโดยสาร เกี่ยวข้องกับความเดือดร้อนของประชาชน มีการแสดงความคิดเห็น 2 วัน แสดงว่าผู้ฟังสนใจและต้องการแสดงความคิดเห็น

กรณีที่คุณดำเนินรายการขาดความรู้ในเรื่องที่สนทนา ทำให้ความน่าสนใจลดลงไป ตัวอย่างเช่น กรณีที่หัวข้อสนทนาเรื่อง การบริหาร ชสมก. โดยรัฐวิสาหกิจ มีข้อสงสัยอย่างไร คุณบัญชาเริ่มเร็นรายการโดยยกเหตุผลของ ชสมก. ที่ต้องการขึ้นราคาค่าโดยสารว่า

- ประสบกับปัญหาการขาดทุน
- เพิ่มเงินเดือนพนักงาน
- ต้องทำประกันชีวิตผู้โดยสาร
- ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

มีผู้ฟังโทรศัพท์มาแสดงความคิดเห็นเข้ามาหลายคน ต่อมาเมื่อเวลา 22.40 น. ผอ.ชสมก. คือ คุณอโนทัย อุเทนสุต โทรศัพท์เข้ามาเพื่อชี้แจงกรณีที่คุณฟังต้องการให้เอกชนดำเนินการบริหาร ชสมก. แทนรัฐวิสาหกิจ โดยชี้แจงว่า ชสมก. ให้เอกชนประมูลไปแล้วเป็นรถไมโครบัส ตอนนี้นำสัญญาอยู่ ให้อัยการตรวจสอบสัญญาให้เรียบร้อย ซึ่งคุณบัญชาได้ถามกลับไปว่า "ตอนนี้เปิดประมูลไปแล้วใช่ไหมครับ" การที่คุณบัญชาถามตรงนี้แสดงว่าคุณบัญชาไม่มีข้อมูลและไม่รู้เรื่องการเปิดให้เอกชนเข้ามาดำเนินการบางส่วนของ ชสมก. ความจริงแล้วผู้ดำเนินรายการต้องรู้รายละเอียดของเรื่องที่จะสนทนา เพื่อโต้ตอบกับผู้ฟังในขณะสนทนาและสร้างความเข้าใจอันดีต่อประชาชนได้

การเข้ามาเป็นผู้ดำเนินรายการ จส. สันทนา ของคุณบัญชา อ่อนวิมล เป็นเพราะคุณสมเกียรติ อ่อนวิมล ซึ่งเป็นพี่ชายได้ชักชวนเข้ามาทำรายการ เช่นเดียวกับคุณพนมวรรณศิริ ซึ่งเป็นเพื่อนของคุณสมเกียรติ อ่อนวิมล ด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัว จึงง่ายต่อการสรรหาคณะกรรมากรเข้ามาเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยไม่ได้ดูความสามารถที่มีอยู่ว่าเหมาะสมกับการดำเนินรายการประเภทนี้หรือไม่ ดังนั้นจึงมีผู้เข้าร่วมสื่อสารไม่นานนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหัวข้อสนทนาด้วยว่ามีที่น่าสนใจเพียงใด การวัดความนิยมของผู้ฟัง จึงขึ้นอยู่กับหัวข้อสนทนาเป็นหลัก ไม่ใช่ตัวผู้ดำเนินรายการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คุณบัญชา อ่อนวิมล เป็นผู้ดำเนินรายการที่ขาดความรู้และประสบการณ์ทางด้านการเป็นนักจัดรายการวิทยุ การดำเนินรายการในแต่ละวันขาดการเตรียมตัวที่ดี เนื่องจากไม่ได้เป็นผู้คิดหัวข้อสนทนาขึ้นมาเอง ความจริงแล้วผู้ดำเนินรายการต้องศึกษาและคิดประเด็นสนทนาด้วย จึงจะทำให้สามารถเข้าใจข้อมูลและรายละเอียดของเรื่องที่จะสนทนากับผู้ฟัง ที่สำคัญคือคุณบัญชาไม่มีลูกเล่น เพื่อสร้างความบันเทิงระหว่างการสนทนา (Entertaining point) คือ ไม่มี Sense Of Humor (อารมณ์ขบขัน) ดังนั้นลักษณะการดำเนินรายการของคุณบัญชา อ่อนวิมล จึงเป็นไปอย่างจืดชืดและไม่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินรายการของคุณบัญชา อ่อนวิมล สามารถวิเคราะห์ได้ว่า คุณบัญชาไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ดำเนินรายการแสดงความคิดเห็น เพราะขาดคุณสมบัติของการจัดรายการที่ดี ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว กล่าวได้ว่าการปฏิบัติกรรมากรเมื่อขาดการนำเสนอที่ดีแล้ว ผลของกรรมากรที่เกิดขึ้นในรายการ จส. สันทนา จึงไม่มีองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังอย่างแท้จริง

2. คุณพนม วรรณศิริ : อายุประมาณ 45 ปี
 การศึกษา : ปริญญาเอก จากต่างประเทศ
 ประวัติการทำงาน : อดีตเคยจัดรายการวิทยุประเภทสาระความรู้
 อาจารย์สอนอยู่ที่วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
 ผู้ดำเนินรายการ จส.100 เวลา 20.00 -
 24.00 น. วันศุกร์ - วันเสาร์

คุณพนม วรณศิริ เคยมีประสบการณ์ในการจัดรายการประเภทสาระความรู้ มาก่อน โดยมีรูปแบบรายการ คือ พูดคุยเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นสาระความรู้รอบโลก เป็นการคุยหรือดำเนินรายการเพียงคนเดียว ซึ่งไม่มีการพูดโต้ตอบออกอากาศกับผู้ฟัง เมื่อมาเริ่มงานกับ จส.100 จึงเป็นการเริ่มต้นใหม่กับการสนทนากับผู้ฟัง จากการศึกษาพบว่าน้ำเสียง และลักษณะการพูดค่อนข้างราบเรียบ ทำให้ไม่สามารถดึงดูดผู้ฟังให้ร่วมสนทนามากนัก ส่วนใหญ่จะพูดนอกเรื่องนอกประเด็น ไม่มีลูกเล่น เสียงทึมมาก ทำให้ไม่น่าติดตามฟัง เนื่องจากประสบการณ์ในการจัดรายการวิทยุมีน้อยมาก จึงทำให้มีการพูดเชื่อมโยงรายการไม่ได้พอ บางครั้งการพูดเบอร์โทรศัพท์เพื่อให้มีผู้ร่วมสนทนาในรายการและย้ำเฉพาะหัวข้อสนทนาเท่านั้น จึงน่าเบื่อ มีข้อสังเกตว่าผู้เข้าร่วมสนทนาในวันที่คุณพนม วรณศิริ เป็นผู้ดำเนินรายการ พบว่ามีจำนวนน้อยกว่าวันอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีการควบคุมผู้ที่ต้องการแสดงความคิดเห็นให้พูดตรงประเด็น ดังตัวอย่างรายการ จส.สนทนา เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2535 หัวข้อสนทนาเรื่อง เราจะทำอะไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดสามรถคิด เช่น

คุณพนม : เรื่องที่เราควรจะทำประโยชน์อะไรในรถยนต์ ถ้าทำนเป็นพ่อ-แม่หรือลูก ท่านคิดว่าจะทำอะไรให้เกิดประโยชน์ในขณะที่เราติดอยู่ในรถยนต์

คุณเสกสรร : ผมรบกวนถามนิดหนึ่ง ถ้าผมจะเสนอความเห็นแบบรวม ๆ ของคราวที่แล้วที่ผ่านมา แล้วจะพูดเรื่องวันนี้อย่างไร

คุณพนม : เป็นอย่างไร?

คุณเสกสรร : ผมฟัง จส.100 บ่อย ๆ ผมอยากแสดงความคิดเห็นทั้งการขึ้นค่ารถเมล์และค่าไฟฟ้า พอดีที่บ้านไม่มีโทรศัพท์เลยไม่มีโอกาส ขออนุญาตนิดหนึ่ง

คุณพนม : เอาสั้น ๆ นะครับ

คุณเสกสรร : ผมอยากเสนอเรื่องรถเมล์ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ผมว่าน่าจะแบ่งการบริหารออกเป็นกลุ่ม ๆ อย่างเงินเดือน โบนัส เขาจะได้เท่า ๆ กันว่าขึ้นที่เปอร์เซ็นต์ ผมอยากให้แต่ละฝ่ายบริหารกันเอง ฝ่ายไหนบริหารดีก็ได้มาก ฝ่ายไหนทำไม่ดีก็ได้น้อย"

คุณพนม : เอาเท่านี้ดีมัยเพราะเดี๋ยวจะเสียเวลา ดึงมาประเด็นวันนี้ก่อนนะครับ

คุณเสกสรร : วันนี้ผมฟัง จส.100 ส่วนใหญ่อยู่ในรถทำอะไรบ้างใช้ไหมครับ

คุณพนม : ในฐานะที่ท่านอาจจะเดินทางมาพร้อมกันทั้งพ่อ-แม่-ลูก

- คุณเสกสรร : ผมว่า..(หยุดคิด)..ให้ข่าว จส.100 ถ้าเห็นใครข้ามถนนไม่ถูกต้อง อย่างไฟเขียวก็ยังข้าม ทำให้รถติดขัด คือ ให้ชี้ให้เด็กเห็นว่ามันอันตรายในขณะที่ข้ามทำให้เสียเวลา
- คุณพนม : คุณหมายความว่าควรปลูกฝังความคิดเรื่องจราจรกับลูกในขณะที่เดินทางพร้อมกันใช่ไหม?
- คุณเสกสรร : ไม่จำเป็นต้องเป็นลูก เป็นเพื่อน ๆ ก็ได้ คือ คนส่วนใหญ่ที่ไปกับเพื่อน ๆ เพราะไม่มีรถมีปัญหามาก คือ คนข้ามถนนหรือคนขี่มอเตอร์ไซด์จะไม่ว่าคนที่ขยับกลางคืนจะมองเห็นหรือเปล่า มากแค่ไหน เวลาข้ามเขาเห็นรถแต่คนขับอาจมองไม่เห็นคนขี่มอเตอร์ไซด์ที่ไม่ใส่หมวกกันน็อค ผมอยากให้แฟน จส.100 ไปเผยแพร่ให้คนเหล่านี้รู้ว่ามันอันตรายยังไง เพราะคนขี่มอเตอร์ไซด์คงไม่ฟัง จส.100 ดังนั้นอยากให้คนที่ฟังแล้วไปพูดต่อ ๆ กันด้วย ผู้ฟัง จส.ส่วนใหญ่จะวิจารณ์เรื่องของคนที่ไม่ได้ขับรถ ดังนั้นคนที่ไม่ได้ฟังก็จะไม่รู้ว่าจะเสียผลเสียเป็นอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไร กรณีมีเพื่อนที่ไม่มีรถโดยสารเราไปควรชี้ให้เห็นจุดต่าง ๆ ว่าเป็นยังไง แล้วผมขอเข้าเรื่องเมื่อกี้ว่าฉันว่าการขี่แข่งขี่แข่งขาน ผมจำหัวข้อไม่ได้ ผมอยากให้คนที่ไปจอดรถตรงเส้นเหลืองปากซอย ถ้าจอดทับเส้นไว้ คนที่จะออกจากซอย ผมอยากให้มีป้ายแดง ๆ เพื่อประจานรถคันนั้นว่าคุณทำผิดกฎแล้วนะ ผมว่าคนไทยเป็นคนที่ยิ้มมาก ผมชอบออกตรง ๆ ชอบปล่อยปัญหาต่าง ๆ ให้มันเลยไปเป็นเรื่องหมักหมม เมื่อกี้เห็นบางคนบอกว่าให้ปลูกฝังเด็ก ๆ เพื่ออนาคตที่ดี แต่เวลาเด็กไปกับผู้ใหญ่ เห็นผู้ใหญ่แข่งขี่แข่งขาน เขาจะไปปลูกฝังอะไร เพราะเขาเห็นแต่สิ่งผิด ผมอยากให้สังคมคนขับรถถูกกฎหมายคนที่ทำผิดกฎ ไม่ว่าจะแข่งขี่แข่งขานหรือขับผิดเลน ผมอยากให้กั้นไว้เลยไม่ให้เข้าคนที่ทำผิดกฎ ต้องลงโทษเพราะว่าสิ่งผิดเหล่านี้ อย่าไปหวังตำรวจเลย เพราะว่าไปเสียค่าปรับข้างเสาไฟฟ้า ผมว่ามันถูกกว่ากันแล้วคุ้มกว่าสิ่งที่เสีย..
- คุณพนม : ผมขอผ่านไปที่คุณอื่นบ้างนะครับ

ดังตัวอย่างข้างต้นนี้จะพบว่าการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วม
สนทนาใช้เวลาเกิน 10 นาที ผู้ดำเนินรายการเองก็ไม่สามารถดึงให้ผู้ร่วมสนทนาพูด
ตรงประเด็นได้และปล่อยให้พูดเรื่องที่เคยแสดงความคิดเห็นกันมาก่อนหน้านี้ ซึ่งทำให้ยัง
เสียเวลามากขึ้นไปอีก

สรุปได้ว่าการดำเนินรายการของคุณพนม วรรณศิริ ยังไม่ดีพอที่จะทำให้เกิด
เกิดวาทกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสาระความรู้ใหม่ ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้มีการระบายน
อารมณ์ในสิ่งที่ผู้ต้องการมีส่วนร่วมในรายการ ต้องการพูดมากกว่าการแสดงความรู้ ผู้ดำเนิน
รายการมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดวาทกรรมที่เป็นองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้ฟังในขณะ
นั้นได้ข้อมูลใหม่ ๆ ประสพการณ์นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินรายการประเภทนี้ โดย
เฉพาะผู้ดำเนินรายการ จะต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีให้ผู้ฟังแล้วคล้อย
ตามในสิ่งที่ดีที่เกิดขึ้นในสังคมและยังเป็นการยกมาตรฐานในการฟังให้แก่ผู้ฟังอีกด้วย ถือได้
ว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้ฟังได้ในอีกระดับหนึ่งด้วย โดยมีรายการวิทยุ จส. สันทนา เป็น
สื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร นอกจากจะสะดวกรวดเร็วในการสื่อสารแล้ว ยังได้ประโยชน์
ต่อการฟังอีกด้วย

3. คุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ : อายุ 25 ปี
การศึกษา : ปริญญาตรี คณะวารสารศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประวัติการทำงาน : อดีตผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ช่อง 5 ของ
บริษัท เอ็มนิวส์ (บริษัทในเครือบริษัทเครือป)

ปัจจุบันเป็นผู้ดำเนินรายการ จส.100 เวลา 6.00 - 10.30 น. จันทร์ -
ศุกร์ และวันอาทิตย์ดำเนินรายการ จส. สันทนา เวลา 21.00 - 24.00 น. คุณอัจฉรา
จัดรายการ จส. สันทนา เฉพาะวันอาทิตย์ร่วมกับคุณกิตติ สิงหาปัดและคุณสมฤกษ์ ลือชัย โดย
ทั้ง 2 คนนี้จะสลับกันมาดำเนินรายการร่วมกับคุณอัจฉราคนละสัปดาห์ คือ วันอาทิตย์ที่ 26
กรกฎาคม 2535 เรื่อง หัวคะแนน มีผู้ดำเนินรายการ คือ คุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ กับคุณกิตติ
สิงหาปัด เช่น วันอาทิตย์ที่ 2 สิงหาคม 2535 เรื่อง รถไฟส่ำทำให้รถติดจริงหรือไม่ มีผู้
ดำเนินรายการ คือ คุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ กับคุณสมฤกษ์ ลือชัย และวันอาทิตย์ที่ 9 สิงหาคม

2535 เรื่อง องค์กรกลาง มีคุณอัจฉรา บัวสมบุรณ์ ดำเนินรายการร่วมกับคุณกิตติ ลือชัย

ดังนั้นรายการ จส. สันทนา วันอาทิตย์ จึงต่างจากวันอื่น ๆ คือ มีผู้ดำเนินรายการ 2 คน และทุกวันอาทิตย์จะมีแขกรับเชิญมาสัมภาษณ์ในรายการ กรณีของการร่วมดำเนินรายการนี้ จากการศึกษาพบว่าผู้ดำเนินรายการยังจัดรายการได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากไม่เคยจัดรายการวิทยุด้วยกันมาก่อน การพูดรับส่งรายการจึงมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกัน ประกอบกับการเข้ามาเป็นผู้ร่วมดำเนินรายการของคุณกิตติ สิงหาปัด และคุณสมฤทธิ ลือชัย เนื่องจากเป็นผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์และเป็นพนักงานของบริษัท อีเอ็มนิวส์ ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของแปซิฟิคกรุ๊ปซึ่งว่างงานอยู่ เพราะว่าทางบริษัท อีเอ็มนิวส์ ไม่ได้ต่อสัญญากับทางโทรทัศน์ช่อง 5 ดังนั้นประสิทธิภาพของการจัดรายการวิทยุจึงไม่มีเลย จึงไม่มีลูกเล่นและลีลาการจัดรายการวิทยุ รวมทั้งการจัดรายการคู่ จึงเป็นเรื่องยากที่จะควบคุมรายการให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

เหตุผลที่ผู้บริหารของบริษัทแปซิฟิคเลือกคุณอัจฉรา บัวสมบุรณ์ มาเป็นผู้ดำเนินรายการ จส. สันทนาวันอาทิตย์ เนื่องจากเป็นนักจัดรายการที่ได้รับความนิยมและเพื่อหวังผลในการดึงให้มีผู้ฟังตอนกลางคืนมากขึ้น ส่วนการที่มีผู้ดำเนินรายการหลายคนในรายการ จส. สันทนา เนื่องจาก

1. คุณัญญา อ่อนวิมล เป็นน้องชายและคุณพนม วรรณศิริ เป็นเพื่อนของคุณสมเกียรติ อ่อนวิมล ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำให้เกิดความเกรงใจ เนื่องจากคุณสมเกียรติ อ่อนวิมล เป็นกรรมการคนหนึ่งของบริษัทในเครือ จึงทำให้การที่จะแก้ไขปรับปรุงรายการเป็นไปได้ยาก

2. บุคคลากรที่จะทำหน้าที่นี้ได้ดีหายาก ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีประสบการณ์และบริษัทก็ไม่มียุทธศาสตร์ที่จะรับพนักงานเพิ่มขึ้น เพราะจะเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้ทางบริษัท เนื่องจากพนักงานของบริษัทอีเอ็มนิวส์ ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัทแปซิฟิค ยังว่างงานอยู่เป็นจำนวนมาก

สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทและสถานการณ์ของผู้ดำเนินรายการทั้งหมด ทำให้ทราบว่า การขาดประสบการณ์ทางด้านการจัดรายการวิทยุประเภทสันทนา จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสาระประโยชน์ต่อการฟังลดลงไปมาก ความสามารถพิเศษเฉพาะตัวของผู้ดำเนินรายการคือส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์รายการให้

น่าสนใจชวนคิดตามฟัง การกระตุ้นเร่งเร้าให้ผู้ฟังที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญเฉพาะ เรื่องที่กำลังสนทนากัน เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในการพูดโต้ตอบกัน การแสดงวาทกรรมจะสร้างความหมายและก่อประโยชน์ได้ แต่เมื่อบทบาทของผู้ดำเนินรายการที่ทำหน้าที่นี้ไม่ดีพอ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้เรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็น เรื่องที่น่าสนใจ กลายเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ฟังจะฟังก็ได้ ไม่ฟังก็ได้ โดยความจริงคือถ้าทำให้ประชาชนสนใจและตระหนักในปัญหาที่ประสบอยู่ การนำเสนอที่ดีจะเป็นการยกมาตรฐาน การฟังและเป็นการใช้สื่อวิทยุ เป็นเวทีการปฏิบัติวาทกรรมที่มีคุณค่า

จากการวิเคราะห์ผู้ดำเนินรายการ ซึ่งเป็นตัวหลักในการนำเสนอรายการให้เป็น ไปตามกรอบนโยบายของผู้บริหารวางไว้คือ การแสดงความคิดเห็นจะต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการ เมืองและการทหาร ทั้งนี้เพราะสถานีวิทยุ จส.100 เป็นของกองทัพบก ซึ่งบริษัทแปซิฟิค คอร์ปอเรชั่น เป็นบริษัทเอกชนที่เป็นผู้ดำเนินรายการทั้งหมด การดำเนินรายการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการเมืองและการทหาร จึงเป็นเรื่องที่ทางบริษัทต้องกำหนดนโยบายให้อยู่ในขอบเขต เงื่อนไขของกฎระเบียบต่าง ๆ ของกองทัพบกด้วย เหตุนี้จึงมีผลต่อการจัดรายการของผู้ดำเนินรายการด้วย เพราะต้องอยู่ภายใต้กรอบนโยบายของบริษัท ด้วยข้อจำกัดนี้จึงมีผลต่อเนื่องถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับรายการ จส. สันทนา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนและกระบวนการสำคัญอันจะนำไปสู่การคัดเลือกคนกรอง ผู้ต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในรายการ จส. สันทนา คือ ฝ่ายข้อมูล (โอบะเรเตอร์) ที่รับผิดชอบในรายการ จส. สันทนา มี 3 คน คือ

1. คุณพิมพ์จันทร์ ทองจันทร์
2. คุณปิยวดี ส่วนเศรษฐชา
3. คุณอรุณี โรจน์รัตนตรี

ฝ่ายข้อมูลที่ทางบริษัทเข้าทำงานในหน้าที่นี้ ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 คน ทำงานที่ จส.100 เป็นแห่งแรก หลังจากจบการศึกษา ดังนั้นความรู้ และประสบการณ์ในการกลั่นกรองผู้เข้าร่วมสัมมนา จึงเป็นไปตามที่บริษัทกำหนดไว้ใน การพิจารณา คือ

1. ฟังจากเสียงที่พูดทางโทรศัพท์ว่าน่าเสียงชัดเจน, พูดยกภาษาไทยชัดเจนหรือไม่

2. ถ้าเป็นสมาชิก จส.100 ที่โทรศัพท์รายงานบ่อขงจนจำเสียงและเชื่อได้ก็จะเปิดโอกาสให้พูดออกอากาศได้ทันที

3. กรณีที่ไม่แน่ใจว่าผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาขอแสดงความเห็น มีเจตนาดีต่อรายการหรือไม่ ก็จะส่งสาส์นให้ผู้ควบคุมรายการเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรจะให้พูดออกอากาศหรือไม่

เจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล คือ โอปะเรเตอร์ที่รับโทรศัพท์ในรายการ จส.สนทนา เป็นด่านแรกที่ได้พูดคุยกับผู้ฟังที่โทรศัพท์เข้ามา แนวทางการพิจารณาคัดเลือกคนที่จะพูดออกอากาศ จึงขึ้นอยู่กับปฏิภาณไหวพริบและวิจารณ์ญาณของฝ่ายข้อมูลนี้ด้วย ในการรับโทรศัพท์ถ้าเป็นผู้ที่ไม่เคยโทรศัพท์แสดงความคิดเห็น ฝ่ายข้อมูลจะซักถามความคิดเห็นว่าต้องการพูดอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเมื่อพูดออกอากาศไปแล้ว ไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่รายการ ขั้นตอนการซักถามถ้าไม่เป็นที่แน่ใจ ฝ่ายข้อมูลจะขอจดโน้ตไว้ให้ผู้ดำเนินรายการอ่านออกอากาศ บางครั้งความคิดเห็นที่ต้องโน้ตไว้อาจจะยาวมาก ฝ่ายข้อมูลต้องเขียนแบบย่อ ๆ ซึ่งจุดนี้อาจทำให้จดข้อความไม่ครบถ้วน บางเรื่องต้องมีการอธิบายถ้าฝ่ายข้อมูลไม่เข้าใจ ขั้นตอนนี้ทำให้เสียเวลามาก ผู้คนที่ต้องการแสดงความคิดเห็นโทรศัพท์ไม่คิด เนื่องจากคู่สายเต็ม กระบวนการคัดเลือกผู้ร่วมสนทนานี้ ทำให้รายการ จส.สนทนา มีผู้แสดงความเห็นออกอากาศซ้ำ ๆ กันในแต่ละวัน โอกาสของผู้ผู้ที่จะได้พูดออกอากาศนั้นมีน้อย เพราะปัญหาการโทรศัพท์ติดซาก การทำให้ฝ่ายข้อมูลและผู้ควบคุมรายการยอมรับความเห็นเสียก่อน จึงจะให้ออกอากาศได้ กล่าวได้ว่าเป็นการปิดกั้นโอกาสที่ทางรายการอาจจะได้ผู้ที่มีความรู้มาสนทนาออกอากาศอีกทางหนึ่ง ทำให้ผู้ฟังที่ต้องการมีส่วนร่วมเป็นจำนวนมากถูกปิดกั้นไปด้วย ด้วยเหตุนี้แสดงให้เห็นว่ารายการ จส.สนทนา ไม่ใช่เวทีที่ทุกคนจะแสดงความคิดเห็นได้ ดังนั้นจึงไม่ใช่ตลาดเสรีแห่งความคิดเห็นอย่างแท้จริง ทั้งผู้ดำเนินรายการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลที่ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วข้างต้น ยังมีส่วนของการวิเคราะห์เรื่องหัวข้อสนทนาที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของรายการ จส.สนทนา ที่ผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า การปฏิบัติกรวาทกรรมในรายการ จส.สนทนา ผลของการปฏิบัติกรวาทกรรมเกิดจากการกำหนดหัวข้อสนทนาด้วยเช่นกัน

รายการ จส.สนทนา มีหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งการกำหนดหรือตั้งหัวข้อสนทนา ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ คุณศิวัชร ญาณวิธยากุล (เป็นผู้ดำเนินรายการ จส.100 เวลา 10.30 - 15.30 น.) เป็นผู้หาข้อมูลแล้วตั้งประเด็นคำถามให้คณับัญชา ล่อนวิมล และคุณพนม วรณศิริ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการใช้ในการสนทนา

แต่ละวัน การคิดประเด็นคำถามเพื่อให้นักสนทนาและผู้ฟังมาก ๆ และสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ โดยที่ผู้ร่วมสนทนาสามารถแสดงความรู้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการฟังให้ได้ค่านั้น เป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะจะต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ข้อมูล, เหตุการณ์ข่าวสารต่าง ๆ ค่อนข้างมาก รวมทั้งผู้ฟังจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการจุดประเด็นให้ผู้ฟังคิดและตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีความร่วมมือหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากคุณศิวนร ญาณวิทยกุล เป็นผู้ดำเนินรายการ จส.100 ดังนั้นการตั้งประเด็นปัญหาที่ใช้ในการสนทนา ส่วนหนึ่งได้มาจากผู้ฟังโดยตรง นอกจากนี้ยังต้องดูจากสื่ออื่นด้วย คือ หนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวเกี่ยวกับการจรรยา, การใช้รถใช้ถนนหรือเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนที่นอกเหนือไปจากการจรรยา เช่นอุบัติเหตุร้ายแรง, อุบัติภัย, สาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นต้น จากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาวิเคราะห์ ทำให้ทราบว่าคุณศิวนร ญาณวิทยกุล ได้ตั้งประเด็นหัวข้อสนทนาเรื่องปัญหาทางสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน อาจกล่าวได้ว่าหัวข้อสนทนาที่ให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นเรื่องที่มีความใกล้ชิดกับอารมณ์ ความรู้สึกของประชาชนโดยส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัว ถือว่าเป็นการตั้งหัวข้อสนทนาที่ต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ การกำหนดหัวข้อสนทนามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความนิยมและการมีส่วนร่วมในการโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าข้อสนทนาใดมีผู้สนใจโทรศัพท์เข้ามามาก ถือว่าเป็นการวัดความนิยมของผู้ฟังที่มีต่อ จส.สนทนาอีกด้วย

จากการวิเคราะห์หัวข้อสนทนาพบว่า การตั้งประเด็นคำถามมีความสำคัญมากต่อการมีส่วนร่วมของผู้ฟังที่ต้องการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการศึกษาเรื่องนี้ทำให้ทราบว่าส่วนใหญ่การตั้งหัวข้อสนทนานั้นกว้างเกินไปและไม่มีประเด็นที่ชัดเจน ทำให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นหลากหลาย จนบางครั้งพูดออกนอกเรื่อง จึงจับประเด็นที่จะเป็นสาระประโยชน์และความรู้ใหม่ ๆ จากวาทกรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้ เช่น งานศพพุ่มพวง ดวงจันทร์ ที่เป็นนักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในประเทศไทย มีผู้สื่อข่าวรายงานสดจากจังหวัดสุพรรณบุรี ในรายการเปิดเพลงของพุ่มพวง ดวงจันทร์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของรายการ จส.สนทนา แต่หัวข้อสนทนาที่ผู้ดำเนินรายการให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นมี 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกเกิดขึ้นจากผู้ร่วมสนทนา คือ คุณใจ เล่าเหตุการณ์ที่ตนเองประสบมาและจะตั้งคำถามว่า "การให้การแก่จมีคุณค่าหรือไม่" แต่ความจริงแล้วคุณใจพูดผิด โดยพูดเป็นว่า "การ

แจ้งความเท็จ" จึงมีผู้ร่วมสนทนาตอบทั้ง 2 คำถาม ส่วนผู้ดำเนินรายการคือคุณพนมวรรณศิริ ได้ตั้งประเด็นที่ 2 ขึ้นมาอีก คือ เรื่องของมารยาทคนขับแท็กซี่ เมื่อรับผู้โดยสารมาในรถแล้ว จะรับผู้โดยสารคนอื่นอีกหรือไม่ กรณีของการตั้งประเด็นสนทนาในรายการหลายประเด็น ผู้ร่วมสนทนาจึงพูดกันไปในแต่ละเรื่อง ทำให้วกไปวนมาจับใจความสำคัญหรือประเด็นที่ต้องการไม่ได้ โดยที่ผู้ร่วมสนทนาพยายามที่จะเล่าประสบการณ์ให้ฟัง ซึ่งความหลากหลายของประเด็นที่สนทนาในรายการ จส.สนทนา นี้ ทำให้ผู้ร่วมสนทนาไม่สามารถตอบคำถามครอบคลุมทุกข้อ เนื่องจากเงื่อนไขด้านเวลาที่จำกัดให้พูดสั้น ๆ ซึ่งผลสุดท้ายของวาทกรรมที่เกิดขึ้น ไม่ได้แสดงความรู้หรือข้อเสนอนะอะอะไรใหม่ ๆ ส่วนช่วงที่คุณบัญชาอ่อนวิมล เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งประเด็นของคุณบัญชา อ่อนวิมล พูดเชิญชวนให้มีการแสดงความคิดเห็น เช่น

หัวข้อสนทนาเกี่ยวกับวิธีการควบคุมมอเตอร์ไซด์รับจ้าง แบ่งเป็น 2 ประเด็น

- ประเด็นที่ 1. ท่านคิดว่าเรามีความปลอดภัยจากอาชญากรรมมากน้อยเพียงใด
2. วิธีสังเกตว่าคนขับรถประเภทใดที่ควรเสี่ยงอันตราย จะเห็นได้ว่าหัวข้อสนทนาและประเด็นที่ต้องการความเห็นไม่ตรงกัน ผู้ร่วมสนทนาสับสน จึงตอบไม่ตรงประเด็น

หัวข้อสนทนาเกี่ยวกับผู้หญิงที่เป็นแม่

- ประเด็นที่ 1. ชีวิตของลูกล้มเหลวอยู่ที่พ่อ-แม่จริงหรือไม่
2. ปัจจุบันผู้หญิงมีความเป็นแม่น้อยลง คุณเชื่อหรือไม่

หัวข้อสนทนาเกี่ยวกับการบริหาร ชสมก. ซึ่งเป็นของรัฐวิสาหกิจ

- ประเด็นที่ 1. การบริหารงานของ ชสมก. โดยรัฐวิสาหกิจ มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร แตกต่างจากเอกชนอย่างไร
2. ท่านคิดว่ารถเมล์ในกรุงเทพฯ ใครจะเป็นผู้บริหารดี

ประเด็นคำถามทั้ง 2 ประเด็นนี้มีคำตอบที่ทราบกันมาก่อน ดังนั้นความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนา จึงซ้ำ ๆ กันไม่มีความหลากหลาย

หัวข้อสนทนาสิทธิของผู้มาก่อน

- ประเด็นที่ 1. คุณเชื่อหรือไม่ว่าคนไทยมีความอดทนและเคารพกฎจรรยาบรรณมากที่สุดในโลก
2. คุณเชื่อหรือไม่ว่าเราไม่นิยมการแข่งขันแข่งขานกันหรือ ที่ทำเพราะจำเป็นหรือเป็นโรคแพ้ช่องว่าง

หัวข้อนี้สร้างความสับสนให้ผู้ร่วมสนทนาตีความผิด เนื่องจากส่วนทางความจริงโดยมีลักษณะความหมายออกมาเป็นการล้อเลียนมากกว่า

หัวข้อสนทนาการรับสมัครสมาชิก จส.100

- ประเด็นที่ 1. วิธีป้องกันโทรศัพท์ที่ไม่พึงปรารถนาได้อย่างไร นอกจากใช้เทคโนโลยีใหม่
2. ระบบสมาชิกจะป้องกันข้อมูลเท็จได้หรือไม่ มีผลเสียอย่างไรเมื่อมีระบบสมาชิก

ผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่ตอบเหมือน ๆ กัน ทั้งประเด็นที่ 1 และที่ 2 เป็นการตั้งประเด็นที่มีคำตอบแน่ชัดอยู่แล้ว

จากประเด็นที่สนทนาในรายการ จส.สนทนา ดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า

1. ผู้ร่วมสนทนาตอบไม่ครบประเด็นที่วางไว้
2. เวลาที่รายการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาพูดออกอากาศแต่ละคนไม่เกิน 3 นาที (แต่บางคนผู้ดำเนินรายการปล่อยให้พูดนานเกือบ 10 นาที) การแสดงความคิดเห็นจึงไม่ครอบคลุมทั้งหมด เพราะผู้ดำเนินรายการจะพูดตัดบท เนื่องจากมีคนอื่นรอสายอยู่หลายสาย
3. จากการศึกษาพบว่า การเริ่มหัวข้อสนทนาของผู้ดำเนินรายการพร้อมกับการอธิบาย เพื่อเชิญชวนให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมในการสนทนา โดยการเน้นประเด็นคำถามที่เตรียมไว้ 2 ประเด็นหรือมากกว่านั้น ส่วนใหญ่แต่ละประเด็นจะมีคำตอบที่แน่ชัดอยู่แล้วว่าทิศทางการตอบของผู้ฟังจะไปไหนแนวดังนั้นวาทกรรมที่ไม่ได้สร้างสรรภาษาหรือกลวิธีการใช้ภาษาที่จะทำให้เกิดความรู้หรือข้อมูลใหม่ ๆ ในรายการ จส.สนทนา เพราะว่าทุกคนมีความรู้พอ ๆ กัน

ดังนั้นจึงมีปัญหาเกิดขึ้น เนื่องจากผู้ดำเนินรายการไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ต่อเรื่องที่จะสนทนา เพราะมาจากการที่ผู้ดำเนินรายการไม่ได้เตรียมตัวที่จะหาข้อมูลหรือศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อสนทนา อนึ่งผู้เตรียมข้อมูลในการสนทนาไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า จะให้แสดงความเห็นหัวข้อเรื่องอะไร เป็นการเตรียมตัววันต่อวัน เพราะคุณศัพท์ไม่ใช่ผู้ควบคุมรายการ เป็นการรายการที่ผู้ควบคุมรายการจะดูแลรายการและการพูดคุยของผู้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะถ้าผู้ควบคุมรายการไม่มีความรู้และประสบการณ์กับเรื่องที่จะสนทนา ก็ยังทำให้ความน่าสนใจน้อยลงไป ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการแต่ละคนมากกว่า ว่าจะมีวิธีอย่างไรในการทำรายการที่น่าสนใจ น่าติดตาม รวมทั้งการดำเนินรายการที่ไม่มี Script (บท) จะมีเพียงหัวข้อและข้อมูลของเรื่องที่จะสนทนาเท่านั้น ดังนั้นบทเปิดรายการสนทนา จึงต้องขึ้นอยู่กับวิธีดำเนินรายการ ส่วนใหญ่จะนำรายการด้วยการเกริ่นนำที่มาของเรื่องที่จะสนทนา โดยจะพูดซ้ำ ๆ เชิญชวนให้คนฟังโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นมากกว่า

จากการศึกษาวิเคราะห์หัวข้อสนทนา จึงพอสรุปได้ว่าผู้กำหนดหัวข้อสนทนามีความตั้งใจที่จะให้ผู้ร่วมการสื่อสาร ได้สนทนาเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการใช้รถใช้ถนนและการจราจร ฯลฯ เพื่อกระตุ้นและปลุกเร้าให้ผู้ฟังรับรู้และหาวิธีแก้ไขปัญหาในสังคม จึงตั้งหัวข้อสนทนาที่เปิดกว้างต่อการแสดงความคิดเห็นและครอบคลุมทุกเรื่องที่เป็นปัญหา แต่มีข้อเสียคือ วิธีการตั้งประเด็นสนทนา ดังที่ผู้วิจัยยกตัวอย่างมาแล้วข้างต้น ประกอบกับการไม่มีประสบการณ์ของผู้กำหนดหัวข้อสนทนาด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากรวมทั้งขอบเขตของการตั้งประเด็นคำถาม จะต้องอยู่ภายใต้นโยบายของบริษัทและกองทัพบก คือ การแสดงความคิดเห็นจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง, การทหาร และจะต้องไม่วิพากษ์วิจารณ์ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล, สถาบันทางการเมือง ดังนั้นเมื่อมีการกำหนดขอบเขตของหัวข้อสนทนาเอาไว้ สรุปว่าหัวข้อสนทนาในรายการ จส.สนทนา เป็นหัวข้อที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี ความเป็นประชาธิปไตยที่ผู้ฟังสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกผ่านทางรายการ จส.สนทนา ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่ทางบริษัทและกองทัพบกกำหนดไว้

อนึ่ง ทั้งผู้ดำเนินรายการและผู้กำหนดหัวข้อสนทนาต่างก็ทราบนโยบายนี้เป็นอย่างดี จึงยังทำให้การดำเนินรายการแสดงความคิดเห็นและการควบคุมรายการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างเคร่งครัด รวมทั้งการตั้งข้อกำหนดในการคัดเลือกผู้ที่จะสนทนาออกอากาศด้วย ทั้งหมดนี้จึงมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กัน ทำให้รายการ จส.สนทนา ไม่เป็นตลาดเสรี

ทางความคิดหรือไม่ใช่เวทีแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี อย่างที่ผู้ดำเนินรายการพูดเชิญชวนให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็น เป็นการสร้างภาพให้ผู้ฟังส่วนใหญ่มองว่าเป็นรายการที่เปิดกว้างต่อผู้ฟังทุกคนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ แต่ในความเป็นจริง รายการ จส. สันทนา ยังต้องมีกรอบที่จะต้องปฏิบัติภายในขอบเขตที่ไม่อาจจะกระทำหรือสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ทุกเรื่อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ จส. สันทนา ในฐานะที่เป็นเวทีแสดงความคิดเห็น รายการแรกที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ผู้ดำเนินรายการในฐานะที่เป็นผู้นำเสนอความจริงและเป็นผู้ปฏิบัติวาทกรรมกับผู้ร่วมสนทนา (ผู้ฟัง) ออกอากาศ วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการ จส. สันทนา การสื่อความหมาย, การส่งผ่านความหมายในการพูดโต้ตอบกันภายใต้หัวข้อสนทนาที่กำหนด ผู้วิจัยศึกษาผู้ร่วมทำการสื่อสาร สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ผู้ร่วมสนทนา (ผู้ร่วมทำการสื่อสาร)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมสนทนาที่ผ่านการคัดเลือกให้พูดแสดงความคิดเห็นออกอากาศได้ แบ่งออกเป็น

1. ผู้ฟังประจำที่โทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นได้เกือบทุกเรื่อง
2. ผู้ฟังที่มีความรู้ในเรื่องสนทนา
3. ผู้ฟังที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อเรื่องที่สนทนา
4. ผู้ฟังที่ฟังผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ และเกิดความต้องการที่จะร่วมสนทนาด้วย

ผู้ร่วมสนทนามีความต้องการและสนใจในเรื่องที่สนทนาและมีความพยายามสูงในการโทรศัพท์ ทั้งนี้เพราะว่าโทรศัพท์เข้ายากมากและต้องใช้ความอดทนในการรอเพื่อออกอากาศ บางครั้งต้องรอนานไม่ต่ำกว่า 15 นาที เนื่องจากขณะนั้นอาจมีการสนทนากับผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นคนอื่น ๆ ก่อน (ต้องรอลตามคิว) ผู้ร่วมสื่อสารบางคนที่ใช้โทรศัพท์มือถือ บางทีรอนานสายอาจหลุดไป จึงเสียโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นไป จากการศึกษพบว่ามีการรอสายนานแล้วสายหลุดไปเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ผู้ร่วมสนทนาที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นออกอากาศ มีทั้งผู้ฟังที่เป็นสมาชิก จส. 100 และที่ฟังเป็นประจำ นอกนั้นเป็นกลุ่มผู้ฟังที่จะแสดงความคิดเห็นก็ต่อเมื่อสนใจในเรื่องที่สนทนา ดังได้กล่าวมาแล้วว่าผู้ที่ต้องการสนทนามีเป็นจำนวนมาก แต่ทางรายการที่กระบวนกรคัดเลือก, การโทรศัพท์ที่มี

ปัญหา เนื่องจากคู่สายมีน้อย ดังนั้นจึงทำให้จำนวนของผู้ฟังมีโอกาสร่วมการปฏิบัติการวาทกรรมลดน้อยลงไป ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เหล่านี้ จึงเป็นสาเหตุที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าผู้ฟังต้องการแสดงออกซึ่งประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ แต่มีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่าง ทำให้รายการ จส. สันทนา ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ทั้งหมด รวมทั้งข้อจำกัดของเวลาปิดสถานี 24.00 น. ด้วย จากการศึกษาวิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ร่วมการสื่อสารที่เป็นสมาชิก จส. 100 พบว่า ทุกคนต้องการให้ทางรายการ จส. สันทนา เพิ่มเวลาการแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น แสดงให้ทราบว่าผู้ฟังต้องการร่วมสนทนามีอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้

นอกจากผู้ร่วมทำการสื่อสารที่เป็นผู้ฟังแล้ว การปฏิบัติการวาทกรรมในรายการ จส. สันทนา ยังมีแขกรับเชิญในรายการ จส. ทนนานา วันอาทิตย์ทุกสัปดาห์ ทางรายการจะมีการเชิญบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นที่สนใจของประชาชนมาสัมภาษณ์ในรายการ โดยผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ซักถาม มีผู้ร่วมการสื่อสาร ร่วมซักถามประเด็นต่างๆ ด้วย แต่ส่วนใหญ่ทางรายการ จส. สันทนา จะเน้นไปที่ผู้ดำเนินรายการ 2 คน และแขกรับเชิญมากกว่าผู้ที่ต้องการร่วมสนทนาออกอากาศโดยตรง

แขกรับเชิญในรายการ

รายการ จส. สันทนา เฉพาะวันอาทิตย์เท่านั้นที่มีการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อสนทนามาคุยในรายการ ในการศึกษาครั้งนี้มีแขกรับเชิญ 6 คน คือ

1. คุณวิจิต จันทรสระแก้ว ผู้ช่วยผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย
2. พตต.บุญเกิด มาอ่อง สารวัตรแผนกอบรม กองบังคับการตำรวจจราจร
3. หัวคะแนน ซึ่งไม่เปิดเผยชื่อ โดยใช้ชื่อว่าคุณหัวคะแนน
4. คุณประเทือง ศรีรอดบาง รองอธิบดีกรมการประกันภัย
5. คุณพัลลภ อิศรางกูร นายกสมาคมนายหน้าประกันภัย
6. คุณจีระ หงส์ลดารมภ์ โฆษกองค์การกลาง

วิเคราะห์แฮกรับเชิญในรายการ จส. สันทนา

การเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องหรือเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชน โดยเฉพาะแฮกรับเชิญในวันอาทิตย์ ผู้ที่ได้รับเชิญสามารถชี้แจงและอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ให้ประชาชนได้ทราบ เช่น หัวข้อสนทนาเกี่ยวกับเรื่ององค์กรกลาง ซึ่งได้เชิญ คุณจิระ หงส์ลดาธรรม โฆษกองค์กรกลาง ที่สามารถตอบคำถามของผู้ร่วมสนทนาได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อหน้าที่ขององค์กรกลางมากขึ้น ดังตัวอย่างคือ

- คุณอนันต์ :** ทางองค์กรกลางมีมาตรการอย่างไรที่จะป้องกันเจ้าหน้าที่ขององค์กรกลางคอร์รัปชันหรือปฏิบัติผิดกฎหมายเลือกตั้งหรือมีบทลงโทษอย่างไรต่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
- คุณจิระ หงส์ลดาธรรม :** เป็นคำถามที่ดีขอเรียนให้ทราบก่อนว่าเราทราบปัญหาเหล่านี้ดี คราวที่แล้วก็มีข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของเราเองหลายด้านด้วยกัน ยกตัวอย่าง ครั้งหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดที่จังหวัดจะเชิงเตตรา เราขาดอาสาสมัคร ก็ไปเอาคนที่เป็นวิทยุสมัครเล่น VR เข้ามา 70 คน แล้วจากที่เข้ามาฝึกได้ 2 วัน ก็มีคนโทรศัพท์มาแจ้งว่าเป็นทีมของนักการเมือง เราก็ขอให้เขาออกไป ผมว่าวิธีการอันหนึ่งคือถ้ามีข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับองค์กรกลางแล้วเราไม่ทราบ พรรคการเมืองด้วยกันเองหรือคนที่เกี่ยวข้องกับด้วย กรุณาส่งข้อมูลมาเลยครับ เพราะเราเองก็ต้องตรวจสอบแล้ว เพราะเรามีระบบที่ Control อยู่ ซึ่งอาจารย์โดทม ตอนนี้เป็นคนดูแลอยู่เข้าไปดูแลโดยตรงเลย จะต้องไปใช้พฤติกรรมของคนเหล่านี้ในบัญชี แต่พฤติกรรมของคน 60,000 คน บางครั้งเราต้องยอมรับว่า มันก็ต้องมีคนแปลกปลอมเข้ามา ซึ่งองค์กรกลางมีอิทธิพลเท่าไร ผมเข้าใจว่าจะมีคนเหล่านี้เข้ามา อย่างสิ่งหนึ่งที่เราต้องระวังยิ่งเลย แต่สิ่งที่คิดที่สุดคือต้องเช็คกันเอง เพราะว่าคนที่เข้ามาทำมิดีมีร้ายในพื้นที่เหล่านั้นคนอื่นก็ไม่รู้ เช่น คนทำหน้าที่องค์กรกลาง ชาวบ้านก็รู้ว่าไม่ใช่ก็

- บอกมา วิธีการลงโทษตอนนี้ทำอะไรไม่ได้ นอกจากตัดเขาออก
จากบัญชีรายชื่อขององค์กรกลาง
- คุณกิตติ สิงหาปัด : มันก็อาจเป็นไปได้ ถ้าบางคนพฤติกรรมบางอย่างเขาไม่แสดงออก
มาให้คนรู้ จนถึงวันที่ 13 กันยายน (วันเลือกตั้ง) กรณีเช่นนี้ ถ้า
เป็นผม ผมเป็นนักศึกษารามคำแหง ผมเดินเข้าไปที่บ้านมนังคศิลา
เขียนใบสมัคร แล้วจะเช็คผมได้ยังไงว่าผมเนี่ยไม่มีก๊วนฝอยใด
ทั้ง ๆ ที่ผมอาจเป็นสุวชนของพรรคใดซักพรรค
- คุณจีระ หงส์ลดารมภ์ : อันนี้เขาคงทำได้ก็คือว่าเขาได้ข้อมูลจากเรา เขาต้องระวังแพ้ม
ต่าง ๆ ข้อมูลต่าง ๆ ต้องระวัง แต่อันนี้เป็นสิ่งที่เราดูแลเป็นพิเศษ
ถ้าไม่ทำอะไรที่น่ากลัว เราก็เช็คไม่ได้
- คุณกิตติ สิงหาปัด : คนมีตั้ง 60,000 คน แล้วเวลามีแค่เดือนเดียว จะมีปัญหาตรงนี้
เกิดขึ้น
- คุณจีระ หงส์ลดารมภ์ : คือต้องเช็คกันเอง หมายความว่า ส่งข้อมูลเหล่านี้มาให้เราทราบ
แล้ว เราก็จะจัดการอย่างรวดเร็ว มันเป็นเรื่องที่องค์กรกลาง
วิตกมาก คราวนี้ขอให้ท่านทั้งหลายสบายใจได้ เราเองจำเป็น
ต้องตรวจสอบอย่างใกล้ชิดต่อไป"
- จะเห็นได้ว่า คุณจีระ หงส์ลดารมภ์ โฆษกองค์กรกลาง เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่อง
เกี่ยวกับองค์กรกลางเป็นอย่างดี สามารถโต้ตอบกับผู้ร่วมสนทนาและผู้ดำเนินรายการได้ดี
ทั้งนี้เพราะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับงาน จึงสามารถอธิบายและชี้แจงข้อปัญหาต่างๆ
ได้ดี ตลอดทั้งรายการมีผู้สนใจที่เข้าร่วมสนทนาเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีผู้ได้รับเชิญ
มาสัมภาษณ์ในรายการ จส.สนทนา วันอาทิตย์ ที่ตอบคำถามของผู้สนทนาได้คืออีกผู้หนึ่งคือ
นายประเทือง ศรีรอดบาง รองอธิบดีกรมการประกันภัย และนายพัลลภ อิศรางกูร นายก
สมาคมนายหน้าประกันภัย ตัวอย่างเช่น
- คุณชงสุภต์ : กรณีที่รถ 10 ล้อบรรทุกสินค้าเข้ามาในกรุงเทพฯ หน้านี้เป็นหน้าฝน
ลูกน้องขึ้นไปคลุมผ้าใบแล้วล่นลงมาชนหัก จะได้รับการคุ้มครอง
หรือไม่

- คุณพัลลภ อิศรางกูล : ถ้าเป็นกฎหมายใหม่ ทุกคนจะได้รับการคุ้มครอง
- คุณชงยุทธ : บาดเจ็บครั้งนี้ไม่ได้เกิดจากรถ แต่เขาสร้างเรื่องขึ้นมา
- คุณประเทือง ศรีรอดบาง : บอกว่าถือเป็นการทุจริต จำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ถ้าจับได้) ถ้าจับไม่ได้ กองทุนต้องจ่ายไป

แต่ยังมีแขกรับเชิญบางท่านที่เชิญมาในรายการ จส. สันทนา ตอบคำถามไม่กระจ่างหรือคลุมเครือ เช่น หัวข้อสนทนาเรื่อง รถไฟทำให้รถติดจริงหรือไม่ ทางรายการได้เชิญ คุณวิชิต จันทรสระแก้ว ผู้ช่วยผู้ว่าการ การรถไฟแห่งประเทศไทย และ พ.ศ.ศ. บุญเกิด มาอ่อง สารวัตรแผนกอบรม กองบังคับการตำรวจจราจร มาสัมภาษณ์ในรายการ การตอบคำถามที่ผู้ร่วมสนทนาลงไปนั้น ทั้ง 2 ท่านตอบไม่ชัดเจน โดยเฉพาะคุณวิชิต จันทรสระแก้ว ไม่มีความรู้ในรายละเอียดของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรถไฟ รวมทั้งการโต้ตอบกับผู้มีส่วนร่วมในการสนทนา ไม่สามารถอธิบายหรือชี้แจงได้ เนื่องจากไม่มีการเตรียมข้อมูลต่างๆ มาตอบ ทำให้เกิดความไม่พอใจต่อผู้ฟัง อาจเรียกได้ว่าทางรายการ จส. สันทนา เชิญบุคคลที่ไม่มีความรู้หรือเป็นผู้ที่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจชี้แจงหรืออธิบายเรื่องที่ประชาชนสงสัยได้ ตัวอย่างการตอบคำถาม คือ

- คุณสุวิทย์ : มีโครงการย้ายหัวลำโพงหรือไม่"
- คุณวิชิต จันทรสระแก้ว : ในสมัยจอมพลสฤษดิ์มีโครงการจะย้ายหัวลำโพง แต่คนของการรถไฟไม่ยอม ไม่อยากให้อ้ายออกไป แต่อยากจะให้คนถามคิดว่า ถ้าย้ายมาที่บางซื่อแล้ว คนโดยสารลงที่บางซื่อ แต่ไม่เท่าไรจะคุ้มหรือไม่ที่คนต้องการเข้ามาในเมืองก็จะมากไปด้วย ต่างประเทศที่เจริญแล้วเขามีสถานีรถไฟอยู่ในศูนย์กลางของเมืองหลวงทั้งนั้น เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น
- คุณวสันต์ : อย่างนี้แสดงว่าถ้าใครมาที่หลัง ต้องมุดลอดหรือต้องยกระดับข้ามทางรถไฟ อันนี้เป็นแนวทางหลักการแน่นอนของการรถไฟหรือเปล่า

- คุณวิจิต จันทรสระแก้ว : กรุงเทพมหานครจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย เพราะสร้างถนนที่หลังทางรถไฟที่มีมาก่อนแล้ว กรณีตัวอย่างเช่นเอกชัย
- คุณชัยณรงค์ : อธิบายให้ผู้ช่วยพูดถึงเรื่องรถสินค้าที่ออกกลางคืน เหตุผลท่านแปลกไปนิดหนึ่ง คือ จำนวนรถสินค้าที่ต้องขนส่งมีจำนวนตายตัว คือแค่เปลี่ยนเวลาออกเท่านั้นให้มาถึงกรุงเทพฯตอนกลางคืน แล้วผู้ขนส่งสินค้าไม่ชอบ แต่ที่ปากคลองตลาดก็ทำได้ตลอดคืน ทำให้รถไม่ติด การขนส่งก็สามารถใช้รถบรรทุกธรรมดาได้ ผมคิดว่าไม่น่ามีปัญหากับการบินทำไมทำได้
- คุณวิจิต จันทรสระแก้ว : ปัจจุบันคิดชั่วโมงเร่งด่วนไป 6 ชั่วโมงแล้ว แต่ก็จะนำไปพิจารณารถไฟคิดว่า การขนส่งเมื่อรถไฟมาถึงกลางคืน สินค้าจะถูกขโมยง่าย ความสะดวกของลูกค้าที่ชำระเงินตอนกลางคืนไม่ปลอดภัย แต่กลางคืนรถไฟก็อาจจะต้องขอขอบคุณอีกมุมหนึ่งด้วย"

ส่วน พ.ศ.ต.บุญเกิด มาอ่อง ที่เชิญมาสัมภาษณ์ในรายการอีกท่านหนึ่ง แถบจะไม่ได้พูดอะไร เพราะว่าผู้ดำเนินรายการทั้ง 2 คนและผู้ร่วมสนทนา จะเน้นไปที่การรถไฟมากกว่าตัวตรวจจราจรที่จะต้องประสานงานกับรถไฟตามจุดที่มีทางรถไฟตัดผ่านถนน

ยกเว้น กรณีที่เกิดเหตุการณ์ เช่น เครื่องบินไทยตกที่เนปาล ทางรายการเป็นผู้ติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ สอบทราบความคืบหน้าและรายละเอียดของเหตุการณ์ เพื่อแจ้งข่าวให้ผู้ฟังทราบ มีการติดต่อเพื่อสัมภาษณ์สดออกอากาศ คือ ร.ท.ฉัตรชัย บุญฮอนันต์, กัปตัน โสธิน ภมรมนตรี จากบริษัทการบินไทย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของการบินไทยที่เนปาล

นอกจากนี้แล้วยังมีเรื่องของกีฬาโอลิมปิกที่ประเทศสเปน ทางรายการ จส.สนทนา ได้สัมภาษณ์สด คุณอาคม เ่งไฉ่ นักชกที่เข้าชิงเหรียญทองโอลิมปิก รวมทั้งโค้ชและผู้ที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในเมืองไทย เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นและการฝึกซ้อมของคุณอาคม เ่งไฉ่ และเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร ชสมก. โดยรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีคุณอนันท์ อุเทนสุต

ได้โทรศัพท์เข้ามาชี้แจงเกี่ยวกับการที่เริ่มให้เลขชนเข้ามาดำเนินงาน โดยโทรศัพท์เข้ามาชี้แจงในขณะที่มีการเปิดให้แสดงความคิดเห็น เพื่อชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ร่วมสนทนาเข้าใจมากขึ้น

การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ต้องการชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ นั้น จากการศึกษาพบว่าบางเรื่องให้ผู้สัมภาษณ์ ไม่สามารถเปิดเผยหรือพูดตรง ๆ ได้ เนื่องจากเป็นความลับทางราชการหรือไม่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ ได้ ความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้มีการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ได้ได้รับการสนองตอบผู้ที่มาสัมภาษณ์ที่เชิญมาในรายการ เป็นเพียงผู้รับทราบเรื่องที่ประชาชนสอบถามหรือร้องเรียนเท่านั้น ขั้นตอนที่เป็นการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่ได้แก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ผู้ที่มาสัมภาษณ์ในรายการ จส. สันทนา พบว่าผู้รับเชิญต้องการชี้แจงหรืออธิบายความจำเป็นและเหตุผลต่าง ๆ ของหน่วยงานเพียงเท่านั้น ส่วนการปฏิบัติหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่ไม่สามารถรับปากว่าจะปฏิบัติหรือไม่อย่างไร เพียงแค่การรับรู้ว่ามีปัญหาอะไรเท่านั้น

ดังนั้น รายการ จส. สันทนา จึงเป็นเพียงเวทีให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นที่ชี้แจงหรืออธิบายเรื่องบางเรื่อง ที่ต้องการให้ประชาชนรับรู้เท่านั้น บางเรื่องที่คนสนใจแต่ไม่สามารถอธิบายได้ก็จะไม่มีการพูดถึง

จึงกล่าวสรุปได้ว่า จส. สันทนา ไม่ใช่เวทีแสดงความคิดเห็นที่ผู้ร่วมสนทนา (ผู้ฟัง) จะสามารถรับรู้ทุกเรื่องที่ต้องการทราบจากผู้เชิญมาในรายการ จส. สันทนา น้อยมากที่จะเปิดโอกาสให้ซักถามตรง ๆ ออกอากาศได้ จากการศึกษาพบว่าทางรายการจะเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาต่าง ๆ ได้ไม่เกิน 5 คน นอกนั้นฝ่ายข้อมูลจะจดคำถามบางคำถามที่ผู้ดำเนินรายการตัดออกไป เมื่อพิจารณาว่าไม่เหมาะสมที่จะออกอากาศ ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่ทำงานอยู่ใน จส. 100 จึงทราบปัญหาเหล่านี้เป็นอย่างดี ดังนั้นคำถามจากประชาชนที่ฟังรายการ จส. สันทนา จึงเป็นคำถามที่ไม่ได้คำตอบจากผู้รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบของรายการ จส. สันทนา อีกที่ทำให้เวลาของการแสดงความคิดเห็นน้อยลงไป คือ สปอนเซอร์ในรายการและเพลงประกอบรายการ

สปอนเซอร์ในรายการ

รายการ จส. สันทนา มีลักษณะการเปิดสปอตโฆษณา เป็นแบบสปอตวิทยุ ความยาว 30 วินาที โดยจะมีเบรคโฆษณาทุก ๆ ครั้งชั่วโหมง เบคละ 3 นาที ซึ่งทางบริษัท แปซิฟิคคอร์ปอเรชั่น กำหนดเงื่อนไขของการลงโฆษณาไว้ดังนี้ คือ ลูกค้าต้องลงสปอตวันละ 5 ครั้ง ติดต่อกัน 2 อาทิตย์ โดยทางบริษัทจะเป็นผู้เลือกเวลาลงโฆษณาให้เอง นอกจากนี้ ลูกค้าที่ต้องการลงโฆษณา จะต้องจองล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน

จากการศึกษาพบว่า ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขดังกล่าว ลูกค้ายอมรับเพราะว่า จส.100 กำลังเป็นที่นิยม กล่าวได้ว่าเป็นสถานีวิทยุที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในกรุงเทพฯ ดังนั้น การวางแผนงานโฆษณาของลูกค้า จึงมุ่งโฆษณาเป็นจำนวนมากที่ต้องการโฆษณา จส.100 ซึ่งรูปแบบของรายการ จส. สันทนา ที่เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งสถานีวิทยุอื่น ๆ ไม่สามารถทำได้ ดังนั้นจึงเป็นผลดีต่อ จส.100 เพราะไม่มีคู่แข่ง สปอนเซอร์คือ หัวใจหลักที่ทำให้บริษัทผู้ผลิตรายการ จส. สันทนา สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ดังนั้นจึงต้องมีโฆษณาในรายการ ถือว่าเป็นความจำเป็นที่ผู้ฟังต้องยอมรับเงื่อนไขทางธุรกิจ

เพลงประกอบในรายการ จส. สันทนา

ใช้เพลงบรรเลงประเภท Light Music เปิดคืนรายการสั้น ๆ ส่วนใหญ่จะเปิดก่อน-หลังสปอตโฆษณา ทั้งนี้เนื่องจากรายการ จส. สันทนา เป็นรายการที่เปิดแสดงความคิดเห็น การพูดคุยโต้ตอบระหว่างผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมสนทนา ตลอดทั้งรายการตั้งแต่เริ่มรายการเวลาประมาณ 21.30 - 24.00 น. ดังนั้นเพลงบรรเลงจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ใช้เปิดคืนรายการเท่านั้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ารายการ จส. สันทนา เป็นเพียงรายการวิทยุที่ผู้บริหารต้องการให้เป็นรายการเสริม เพื่อจะได้แตกต่างไปจากการรายงานจราจรในช่วงกลางวันและเย็นเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันการมีส่วนร่วมในรายการ ต้องผ่านการคัดเลือกหรือพิจารณาถ่วงถอง โดยทีมงานของบริษัท คือ ฝ่ายข้อมูล, ประสานงานและผู้ควบคุมรายการ จากการศึกษพบว่า การเข้าสู่เวทีแสดงความคิดเห็นหรือการมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นออกอากาศสด ๆ ของผู้ฟังที่ต้องการร่วมสนทนานั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย คือ ต้องผ่านขั้นตอนดังกล่าวแล้ว โดยเฉพาะรายการสนทนาวันอาทิตย์ที่มีผู้ดำเนินรายการ 2 คน และแขกรับเชิญที่มาสัมภาษณ์

ในรายการ โอกาสที่ผู้ฟังที่ต้องการแสดงความคิดเห็นถึงข้อสงสัย เนื่องจากรูปแบบและลักษณะของรายการแทบจะไม่เปิดโอกาสให้เข้าร่วมสนทนาออกอากาศ เพราะทางรายการหรือนโยบายของบริษัท ได้วางรูปแบบของรายการไว้แบบนั้น

อาจกล่าวได้ว่า รายการ จส. สันทนา ไม่ได้เป็นเวทีที่เปิดให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีหรืออีกนัยหนึ่งคือเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมได้ระดับหนึ่งเท่านั้น บางเรื่องที่สนทนาออกอากาศต้องจำกัดสายของผู้ฟังที่ต้องการออกอากาศ เพื่อควบคุมให้รายการเป็นไปตามที่ทางรายการต้องการ ผู้ต้องการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นมีโอกาสแค่การโทรศัพท์เข้า เพื่อฝากรายละเอียดไว้กับฝ่ายข้อมูลเท่านั้น ซึ่งบางทีก็ไม่ได้ได้รับความสนใจจากรายละเอียดเท่าที่ควร บางเรื่องที่ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาเสนอแนะ อาจเป็นเรื่องที่ดีและเป็นประโยชน์ อาจจะถูกทิ้งไปเลย ซึ่งพบได้บ่อยที่สุดเท่าที่ผู้วิจัยสังเกตและมีส่วนร่วมในการทำงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเวทีแสดงความคิดเห็นของรายการ จส. สันทนา ยังมีกรอบที่กำหนดโดยนโยบายของบริษัท เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหาร คือ

1. การหากกลุ่มผู้ฟังที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งที่ชอบฟังและชอบแสดงความคิดเห็นในเวลาว่าง ซึ่งเป็นเวลาที่ว่างอยู่ที่บ้าน
2. จส. สันทนา เป็นรายการเสริม เพื่อเปลี่ยนอารมณ์ของผู้ฟังให้แตกต่างไปจากการรายงานข่าวสารและสภาพจราจรตลอดทั้งวัน ทำให้เกิดความหลากหลายไม่ซ้ำซากจำเจ

ดังนั้น ผลของการศึกษาจึงสรุปได้ว่า รายการ จส. สันทนา มีลักษณะและรูปแบบที่เปิดเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย ซึ่งมีระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยใช้สื่อวิทยุ จส. 100 เป็นสื่อกลางในการแสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจกับสังคมและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กาเริ่มต้นของประชาชนในการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการโทรศัพท์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทันสมัยในการติดต่อสื่อสาร สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ความต้องการประชาธิปไตยโดยแบบมีส่วนร่วม โดยที่ จส. 100 มีรายการ จส. สันทนา เพื่อเป็นตลาดเสรีภาพของความคิดเห็นตามทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานทางสังคม คือ อิสรภาพนิยามนั้นสามารถกระทำได้โดยที่รายการ จส. สันทนา เป็นเวทีแสดงความคิดเห็น

ซึ่งผู้ฟังเป็นผู้ตัดสินเอาเองว่าเรื่องที่สนทนาเป็นอย่างไร ผู้ดำเนินรายการ จส. สันทนา ไม่ได้สรุปผลของการสนทนาแต่ประการใด

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่ารายการ จส. สันทนา เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นที่ไม่ได้เปิดกว้างเสรีอย่างแท้จริง แต่เป็นเวทีของผู้ต้องการมีส่วนร่วม ซึ่งการพูดแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในรายการ จส. สันทนา นั้น ไม่มีการสรุปจากผู้ดำเนินรายการในตอนท้ายที่จะหมดเวลาออกอากาศ คือ 24.00 น. ปลอฮให้ผู้ฟังสรุปหรือคิดเอาเอง ซึ่งไม่มีผลในทางปฏิบัติ

สรุปการวิเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของการปฏิบัติการวาทกรรมรายการ จส. สันทนา พบว่าสังคมการเมืองของไทยที่ต้องการความเป็นประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพทางความคิดเห็นนั้น มีได้ยากมากโดยเฉพาะสื่อวิทยุ คือ จส. 100 ที่ก้าวเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอรายการแสดงความคิดเห็นเป็นรายการวิทยุรายการแรกของประเทศไทย ที่มีโอกาสเปิดแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยถือว่าเป็นก้าวแรกของการปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตย ถึงแม้รายการ จส. สันทนา ไม่ได้เปิดกว้างให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เพราะมีข้อจำกัดต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว แต่การกล้าแสดงออกของผู้ฟังถือได้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ประชาชนคนอื่น ๆ เห็นเป็นตัวอย่าง อาจจะเป็นแนวทางที่ทำให้มีความกล้าในการแสดงออกมากขึ้น ตราบเท่าที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะ จส. 100 รายการ จส. สันทนา จะเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ของบริษัทและกองทัพบกน้อลดลง ความคาดหวังในบทบาทของสื่อมวลชนที่จะเป็นตัวกลางให้ประชาชนได้มีโอกาสดังกล่าวและให้หน่วยงานที่รับผิดชอบปรับปรุงปัญหาและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ประชาชนมีความคาดหวังกับ จส. 100 ในฐานะผู้นำเสนอรายการประเภทนี้ จส. สันทนา ได้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น สังคมการเมืองไทย ประชาชนต้องการมีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เมื่อมีการจำกัดขอบเขตของตัวสื่อ ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการแล้ว โอกาสของประชาชนที่จะได้แสดงออกย่อมมีน้อยลง เพราะสื่อถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบและนโยบายต่าง ๆ ทั้งของบริษัทและกองทัพหรือรัฐ กระบวนการของการเปิดโอกาสเสรีทางความคิดโดยให้ จส. สันทนา เป็นเวที จึงมีรูปแบบและลักษณะของการปฏิบัติ การวาทกรรม ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วข้างต้น